

DĚTSKÁ HRA, KTERÁ SE STANE PROFESÍ

Je zima.

Saint-Denis, zima roku 1953. Ammi Smaïl Zidane právě opustil Kabylii, kde se živil jako zemědělec. Odjel pracovat na stavbu na pařížském předměstí, daleko, velmi daleko od svého rodného Aguemounu, ležícího v hornatém kraji, v němž je ekonomika zcela závislá na zemědělství, především na sběru oliv. Běžný Smaïlův život je příšerný. Protože nemá trvalé bydliště, často spí na stavbě nebo v provizorních úkrytech, v nichž vládne zima. Takhle žije dlouho, celé mládí.

O deset let později Smaïl zakládá rodinu s Malikou, která je rovněž Kabylka jako on. Potkal se s ní v Marseille. Dala mu pět dětí. Nejdřív přišli na svět tři synové, Madžid v roce 1963, Farid v roce 1965 a Nuredin v roce 1967. Dcera Lila se narodila roku 1969.

23. června 1972 přišla řada na nejmladšího bratříčka. Dali mu jméno Zinedine. Rodina tehdy bydlela v bytě v La Castellane, což je jedno ze sídlišť, rozkládajících se na severním předměstí

Marseille. Děťátko spalo v pokoji s Madžidem, kterému všichni běžně říkali Djamel.

Když si Zinedine mohl sám vybrat jméno, vybral si přezdívku Yazid. Rodina se k němu chovala tak, jako se rodiny často chovají ke svému benjamínkovi. Občas spával s balonem v náručí. Bylo to neposedné dítě, zamilované do fotbalu. V La Castellane, stejně jako v podobných lidových předměstích na celém světě, se pro spoustu dětí točil život kolem míče. Fotbal se stal jejich nejoblíbenější zábavou.

Yazid vyrůstal v nové čtvrti, která však měla špatnou pověst. Ve složitém sociálním prostředí mohl podlehnout těm nejnebezpečnějším vlivům. Matka ho neustále hlídala a bratři ho doprovázeli ven. Yazid chodil dlouho hrát na náměstí de la Tartane, hlavně po škole.

Když si náměstí děti zabraly pro sebe, byla to dlouhá obdélníková betonová plocha, obklopená čínžáky. Jen vzdáleně se podobala fotbalovému hřišti. Budova G, kde Zidane bydlel, stála v místě, kde si kluci postavili jednu branku. Prováděl tam složité cviky nohama, hlavně s Nuredinem, jenž byl taky nesmírně talentovaným fotbalistou. Když si nehrál s balonem, trávil volný čas se sestrou, s níž si moc dobře rozuměl... A ve výjimečných chvílích myslel i na školu. Byl divoký a neposedný. Potřeboval se vybouřit, hrát, něco sdílet. Při hře neodolal touze útočit. A v týmu vždycky bránil kamaráda, když to bylo zapotřebí.

A je to! Už je doma. Ten den se musel vrátit domů dřív, protože chtěl pomstít jednoho spolužáka. Byl impulzivní a tím se velmi lišil od svého otce, nezištného a mírumilovného člověka,

který dělal všechno, aby svým dětem poskytl dobré vzdělání a vštípil jim základní morální principy.

Smaïl pracoval v jednom obchodním centru, kde vykonával nejrůznější práce. Když zrovna nebyl v práci, vystřídal Maliku a staral se o děti, a přirozeně i o toho nejmladšího, jemuž předpovídal krásnou fotbalovou budoucnost.

—

Hra se proměnila ve sport. Po náměstí de la Tartane následovala skutečná hřiště. Sport se proměnil v soupeření. Děravá trička se změnila na oficiální dresy. Nejprve ve sportovním klubu Foresta v La Castellane, pak ve sportovní jednotě Saint-Henri a v olympijském klubu Septèmes-les-Vallon, což je město nacházející se nedaleko severního předměstí Marseille, v němž žili většinou dělníci. Chudoba tam nebyla ničím výjimečným. Fotbal představoval vášeň a zároveň jakýsi únik před realitou.

V každém klubu, stejně jako na náměstí de la Tartane, Yazida obdivovali pro jeho dokonalou kontrolu balonu, i jeho nadšení a touhu.

—

Cannes, rok 1984. Několik dní před začátkem školního roku se konal turnaj starších žáků, pořádaný Canneskou sportovní asociací na stadionu Maurice Chevaliera. O pohár Clauda Rouxe, prezidenta Klubu fanoušků, se utkalo šest týmů starších žáků z Cannes, Provence, departementů Var, Alpes, Côtes-d'Azure a z kraje Rhône-Durance.

Reprezentanti Provence přijeli večer před začátkem turnaje. Gilles Boix ucítil během tréninku lehkou bolest v noze. Následující den za ním přijeli rodiče. Když se před zápasem s repre-

zentanty Azurového pobřeží rozcvičoval, otec si jeho potíží všiml. Gilles se šklebil a měl bolesti. Čím dál větší. Za každou cenu však chtěl hrát. Otec mu to zakázal, chtěl, aby ho nejdřív prohlédl doktor. Jean Varraud jim nabídl, že je odveze do nemocnice Mimosas, která se nacházela nedaleko a kde měl známosti. Rodina nabídku přijala. Gilles se na otcovo naléhání musel podvolit. Na hřišti ho nahradil hráč číslo 13.

Zápas právě začínal, když Jean odjížděl ze stadionu. Ve starém Citroënu LN vezl otce a syna do nemocnice. Diagnóza byla vážná: zlomené zápěstí. Když se vrátili na stadion Maurice Chevaliera, zápas už skončil. Náborář tak neměl příležitost vybírat nové talenty. Získal však nového přítele, Fernanda Boixe, který se cítil být dlužníkem za jeho vřelou a spontánní pomoc.

—

O dva nebo tři měsíce později se během vánočních prázdnin konalo ve Sportovním a tělocvičném centru v Aix-en-Provence soustředění třiceti mladších dorostenců z Ligy Středozevního moře. Varraudovým úkolem bylo vybrat osmnáct z nich, kteří se měli příští jaro zúčastnit meziligového utkání.

První dva dny se konaly testy. Třetí den se hrál zápas mezi dvěma týmy, složenými ze z účastníků soustředění. Jean Varraud chtěl zápas vidět, protože sledoval talentovaného útočníka Fabrice Monachina z Cagnes-sur-Mer. Jenomže Fabrice k utkání nepostavili. Jean se přesto rozhodl na zápas podívat. Připojil se k němu i Fernand Boix, trenér týmu Septème. Oba měli radost, že se zase vidí, a utkání sledovali spolu.

Jeanu Varraudovi se zalíbil hráč, hrající na Monachinově postu. Fernand ho dobře znal, protože patřil do jeho týmu. Tre-

ner mladších žáků Robert Centenero ho doporučil prezidentovi klubu Rogerovi de Plano. Vedení tohoto talentovaného chlapce nabídlo do Saint-Henri, což bylo další mužstvo z okolí, kde mohl dál rozvíjet svůj talent, který získal na náměstí de la Tartane, v marseillské čtvrti La Castellane. Dlouhý betonový čtverec, který ho zajímal a na němž hrál fotbal pod laskavým a bdělým dohledem rodinných příslušníků, opouštěl vždycky co možná nejpozději, dávno poté, co už všichni jeho kamarádi odešli. Teď si měl zvyknout hrát na štěrkovém nebo travnatém hřišti.

„To je ten kluk, co vystřídal mého syna v Cannes. Zidane. Ne-pamatujete se na něj? Číslo 13.“

Ano, je to on, teď si na něj Jean Varraud mlhavě vzpomněl. Přehlédnutelná postava... Buď jak buď, nakonec nelitoval, že přišel. Ten kluk v bílém tričku odehrál tři čtvrtě zápasu na ne-zvyklých postech, první část jako levé křídlo a druhou jako libero. Dotyk s míčem měl skvělý a to, jak dokázal číst hru, bylo vynikající. Jeho pohyb svědčil o důvtipu a inteligenci. Jean se o něm chtěl dovědět víc.

—

Jméno Zidane v té době v Marseille ještě nikdo moc neznal. To ovšem neplatilo pro 16. obvod, pro sídliště La Castellane, kluby Saint-Henri a Septèmes, v nichž Zidane odehrál první oficiální zápasy. Na nalajnovaných hřištích, s rozhodčími a nastavenými pravidly. Od turnaje v Cannes vyrostl. A udělal pokroky. Bylo mu čtrnáct a už ovládal jemné fotbalové techniky. Jenomže žádný vyhledávač talentů se o něj nezajímal. A během těch několika málo soustředění nebo výběrových zápasů, jichž se zúčastnil, na sebe nijak neupozornil.

V zápasu s týmem Azurového pobřeží o Rouxův pohár, do něhož naskočil za zraněného kamaráda, hrál v útoku, pro zbytek zápasů se přesunul do zálohy, svoje účinkování ukončil gólem proti týmu Rhône-Durance a jako třešničku na dortu se podílel na strhujícím vítězství 7:1 nad AS Cannes.

Po turnaji však Zidane pořad neměl v provensálském týmu trvalé místo. Trenér ho vyzkoušel na deseti postech a ještě váhal, jestli by neměl hrát na tom jedenáctém, na postu středního záložníka. Na čísle 8. Jenomže o tohle místo se se Zidanem přetahoval ještě jeden talentovaný hráč Septèmes: Gilles Manno, jenž občas dostával přednost. Po turnaji byla Zidanova účast posouzena „jako zklamání, vzhledem k jeho schopnostem. Hrál pouze průměrně. Musí se výrazně zlepšit, protože na to má prostředky – techniku, čtení hry...“

Tyto „prostředky“ zaznamenal už trenér mladších žáků v klubu Saint-Henri Robert Signoret. Když v červenci 1998 poskytl rozhovor časopisu *Le SeptéMois* Robert Centenero, muž, jenž angažoval Yazida do SO Septème, přidal na toto téma vzpomínku, že „Zidane byl mnohem větší osobnost než všichni jeho kamarádi“.

Toto hodnocení potvrzuje charakter, který už měl chlapec věčně hladový po míči na náměstí de la Tartane. Dokazuje aspekt jeho povahy, kterého si tehdy málokdo všiml. Tento na první pohled nesmělý chlapec měl duši dobyvatele.

—

Před vánočním soustředěním v Creps ho 17. října a 7. listopadu 1986 pozvali na soustředění do Aix a 31. října do Puyricard, jenomže hrál pouze jeden mezikrajový zápas ze čtyř. Chyběl

14. listopadu v Carpentras na utkání s týmem Rhône-Durance, 28. listopadu v Oraison na utkání proti týmu departementu Alpes, 12. prosince v Aix proti Côte-d'Azur a hrál jen na marseillském stadionu Huveaune proti departementu Var, ale během utkání ho střídal Manno.

Jen velmi zřídka se objevoval v krajských výběrech mladších žáků a zápasů na vyšší úrovni se prakticky neúčastnil. Ve výběrech ligy Středozemního moře nenastupoval. Během dvou let absolvoval pouze jediné soustředění v Pennes-Mirabeau.

Na hřišti žádnou pozornost nepřitahoval. Mimo hřiště byl příliš ostýchavý. Vedoucí soustředění týmu departementu Alpes-de-Haute-Provence ve Volx si vzpomínal na neprůbojně dítě, schovávající se pod kapucí. Přesto v něm dřímalo dokonalé ovládání balonu a nenucenost při sportovních hrách, což tři roky předtím objektivně dokazovaly známky z tělocviku a subjektivně se to potvrdilo během zápasů. Během Operace Guérin, což bylo soustředění pojmenované po někdejším reprezentačním trenérovi, získal Zinedine, jenž tehdy hrál za mladší žáky, nejlepší známky z technických disciplín. Maurice Roche, který tehdy soustředění vedl, si všiml, jak chlapec umí dokonale žonglovat s míčem a jak se chová v jednotlivých fázích zápasu.

Jenomže chlapec, zářící jen občas, žádné velké nadšení neprojevoval. Ještě ne. Rodiče, jejichž příjem byl velmi skromný, ho však posílali i na placená soustředění.

Ve světě sportu, který se čím dál víc stával komerčním, a dokonce kšeftářským, se vyhledávači talentů chytali sebemenší slibné příležitosti a sebemenší naděje, slibující rychlý vzestup. V Zidanově případě si nevšimli ničeho. Jeana Varrauda to překvapilo.